

openbaar ministerie
ministère public

**Parket bij het hof van beroep
te Brussel**

**Auditoraat-generaal bij het
arbeidshof te Brussel**

**Parquet près la cour d'appel
de Bruxelles**

**Auditorat général près la
cour du travail de Bruxelles**

Plechtige openingszitting van het hof van beroep te Brussel

1 september 2014

Rede uitgesproken door procureur-generaal Johan Delmulle

Audience solennelle de rentrée de la cour d'appel de Bruxelles

1er septembre 2014

Discours prononcé par le procureur général Johan Delmulle

Mijnheer de Eerste Voorzitter,

Heren Stafhouders,

Geachte Collega's,

Dames en Heren,

1. Artikel 345 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet dat de procureur-generaal bij het hof van beroep, ter gelegenheid van de openingszitting van het gerechtelijk jaar, *aangeeft hoe binnen het rechtsgebied recht is gesproken.*

In deze bepaling wordt eveneens vermeld dat hij, *indien hij zulks nuttig acht, een rede kan houden over een bij die gelegenheid passend onderwerp.* Dit jaar zal ik u onderhouden over enkele kritieke succesfactoren in de aanpak van de gerechtelijke achterstand en in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit, alsook even stilstaan bij een initiatief dat ik wens te nemen in ons rechtsgebied in het kader van de aanpak van de zogenaamde Syriëstrijders.

Ik zal u echter eerst kort onderhouden over de wijze waarop binnen het rechtsgebied recht is gesproken.

In de werkingsverslagen, jaarlijks gericht aan de Hoge Raad voor de Justitie, worden **voor alle gerechtelijke instanties** gedetailleerde

statistieken verstrekt. Voorts vindt men op de website van de Federale Overheidsdienst Justitie verschillende statistieken op het niveau van de hoven en rechtbanken.

Om die reden kan ik mij vandaag beperken tot het **Openbaar Ministerie**. In eerste instantie zal ik ingaan op enkele statistieken met betrekking tot de parketten van eerste aanleg van ons rechtsgebied. Nadien sta ik even stil bij de evoluties die zich voltrekken op het parket-generaal bij het Brusselse hof van beroep. Ik houd eraan de statistisch analisten van het parket-generaal te bedanken voor het verzamelen en het verwerken van de hierna vermelde gegevens.

Het is ondertussen geen nieuws meer dat het College van procureurs-generaal op jaarlijkse basis statistieken verspreidt betreffende de correctionele parketten en de jeugdparketten. Beide publicaties zijn consulteerbaar via de website van het Openbaar Ministerie, dus hoef ik hier niet in detail op in te gaan. Wanneer de nodige middelen ter beschikking zullen gesteld worden, zal het Openbaar Ministerie eveneens instaan voor de aanmaak en publicatie van statistieken op het niveau van de politieparketten en de arbeidsauditoraten.

2. Als we de instroom op de correctionele parketten gedurende het voorbije jaar, 2013, vergelijken met deze van het jaar 2008, dan stellen we vast dat deze binnen ons rechtsgebied gedaald is met 7%. In de periode 2008-2010 bleef de instroom stabiel. Na een afname in 2011 en 2012 was er het voorbije kalenderjaar een lichte stijging. Uiteindelijk daalde de instroom tussen 2008 en 2013 dus met 7% waarbij dient opgemerkt te worden dat die daling volledig op het conto van het gerechtelijk arrondissement Brussel dient geschreven te worden. Terwijl er zich daar een daling van iets minder dan 12% voordeed, kon er in de arrondissementen Leuven en Nijvel een stijging van respectievelijk 4% en 10% vastgesteld worden.

Zoals steeds benadrukken we hierbij dat de instroom op de parketten enkel een indicator is van wat door het gerechtelijk apparaat wordt geregistreerd. Het gaat dus niet om een statistiek van het aantal criminele feiten. Evoluties qua instroom laten niet toe om precieze evoluties van de criminaliteit *an sich* te meten.

Ook de precieze werklast kan niet achterhaald worden op basis van het aantal zaken dat binnenkomt op de parketten. De instroom is geen volledige en geen voldoende genuanceerde indicator van de werklast

op de parketten, maar anderzijds geeft die instroom wel een globaal beeld van hetgeen de parketten te verwerken krijgen.

3. Over het algemeen hebben de tendensen die mijn voorgangers de voorbije jaren schetsten zich ook in 2013 verder gezet. In eerste instantie gaat het hier dan om de spectaculaire toename van het aantal zaken dat valt onder de noemer "informaticabedrog". In 2013 stroomden op de drie parketten binnen het rechtsgebied Brussel 88% meer dergelijke dossiers binnen dan het geval was in 2008. Vergeleken met 2007 gaat het zelfs om een verdrievoudiging. Uiteraard kan die evolutie niet los gezien worden van de globale opmars op het vlak van informatica.
4. Ook op het niveau van milieuzaken is er opnieuw een grote stijging van het aantal binnenkomende zaken: in ons rechtsgebied zien we in vergelijking met 2008 een toename van 58% in 2013.
5. Een derde type tenlastelegging waarbij we een heel sterke toename vaststellen betreft de economische aangelegenheden. Vorig jaar telden we qua instroom 67% dus zo'n twee derde meer dergelijke zaken dan vijf jaar eerder het geval was. Ook de instroom van zaken met

betrekking tot financiële aangelegenheden zit nog steeds in de lift: vergeleken met 2008 zien we in 2013 een toename van 30%.

6. Elk van de vier types tenlasteleggingen die ik zonet opsomde en waarvoor ontegensprekelijk vaststaat dat ze een gigantische toename van de instroom kennen, betreft een materie die maatschappelijk en bij uitbreiding juridisch gezien een niet te stuiten ontwikkeling doormaakt. Rechtstreeks gevolg van dit alles is en blijft het feit dat de parketten almaar meer nood hebben aan magistraten gespecialiseerd in deze steeds complexer wordende materies. Daarenboven dienen diegenen die de nodige expertise verworven hebben de mogelijkheid te krijgen om zich permanent bij te scholen, dit alles om te vermijden dat justitie achter de feiten aanholt. De voortdurende stijging van de instroom van die moeilijke materies zal ook de komende jaren een aanzienlijke vermeerdering van de werklust met zich meebrengen.

7. Als we de uitstroom op het niveau van de correctionele parketten onder de loep nemen, dan stellen we voor het totaal van de drie parketten binnen ons rechtsgebied vast dat er in vergelijking met vijf jaar eerder 82% meer zaken afgesloten werden na de betaling van een minnelijke schikking. Ook het aantal zaken afgesloten na een rechtstreekse dagvaarding en na een geslaagde bemiddeling in strafzaken nam de

voorbij jaren toe, de stijging van respectievelijk 6% en 4% in vergelijking met 2008 is echter veel minder spectaculair dan de evolutie qua minnelijke schikkingen.

8. Ook op het niveau van de jeugdparketten publiceerde het College van procureurs-generaal op de website van het Openbaar Ministerie een veelheid aan tabellen met betrekking tot de protectionele zaken binnengekomen vanaf het jaar 2006. Vandaag zal ik, net als voor de correctionele zaken, enkele statistieken meedelen die betrekking hebben op de zaken binnengekomen in 2013. Die instroom zal dan telkens vergeleken worden met wat vijf jaar eerder, dus in 2008, het geval was.

Terwijl er in 2008 in ons rechtsgebied ongeveer 20.650 zaken met betrekking tot een als misdrijf omschreven feit binnenkwamen, viel dit aantal het voorbije jaar terug tot 12.650. Relatief gezien komt dit overeen met een daling van 39%. Het aantal nieuwe zaken ten gevolge van minderjarigen betrokken in als misdrijf omschreven feiten verminderde trouwens in elk van de drie verschillende arrondissementen afzonderlijk. Ook op nationaal niveau zien we zo'n sterk dalende tendens.

De als misdrijf omschreven feiten die relatief gezien het vaakst tot de creatie van een dergelijke zaak leiden, betreffen in eerste instantie “gewone diefstallen” en in tweede instantie “vrijwillige slagen en verwondingen”.

Ook het aantal zaken dat op de jeugdparketten geregistreerd wordt naar aanleiding van een problematische opvoedingssituatie is in diezelfde referentieperiode gedaald, deze laatste daling echter veel minder uitgesproken dan hetgeen op het niveau van de als misdrijf omschreven feiten kon worden vastgesteld. Vorig jaar werden er binnen ons rechtsgebied ongeveer 16.900 nieuwe zaken gecreëerd na een melding van een problematische opvoedingssituatie. Dat is ongeveer 5% minder dan in 2008. We merken hierbij echter op dat deze daling te wijten is aan een daling van 15% in het arrondissement Brussel. In de arrondissementen Leuven en Nijvel was er tussen 2008 en 2013 namelijk sprake van een stijging van respectievelijk 10% en 17%. Ook op nationaal niveau zien we de laatste jaren een toename van de instroom van dergelijke zaken.

Tot daar enkele beschouwingen bij de statistieken op het niveau van de parketten bij de rechtbanken van eerste aanleg.

9. J'aborderai maintenant quelques données relatives aux activités de la cour d'appel et du parquet général¹. Seules les grandes tendances seront ici relevées. Les personnes intéressées par des chiffres plus complets pourront consulter l'annexe à la présente communication. Elle contient des tableaux et des graphiques détaillés, élaborés par les analystes statistiques du parquet général.
10. L'afflux de nouveaux dossiers relatifs aux appels contre les jugements du tribunal correctionnel est resté relativement stable au cours des dix dernières années².

Depuis 2007, grâce à une augmentation du nombre d'audiences correctionnelles néerlandophones de la cour d'appel, et aux efforts de chacun, on observe un rapprochement des flux d'entrées et de sorties.

Mais il reste un « stock » important. L'arriéré pénal cumulé depuis le 1er janvier 2001³, s'élevait à près de 1.304 dossiers au 31 décembre 2013.

Si l'on met ce chiffre en rapport avec le flux de sortie de l'année passée,

---

¹ Sources des informations statistiques relatives au parquet général et à la cour d'appel : base de données *PAGE* du parquet général et données enregistrées par le greffe de la cour.

² L'input compté au greffe correctionnel de la cour d'appel était 1.325 affaires en 2013. En 2004, il y avait 1.306 nouvelles affaires (donc une augmentation de 1,45 % entre 2004 et 2013). 62 % des affaires enregistrées durant cette période concernent des procédures en français, 38 % en néerlandais.

³ Soit le nombre total des dossiers transmis en ordre d'appel depuis cette date moins le nombre d'arrêts définitifs durant la même période.

soit un peu moins de 1.300 arrêts, il faudrait une année complète sans nouveau dossier pour résorber l'actuel « arriéré ».

Sans augmentation du nombre d'audiences, en particulier d'audiences en français, l'arriéré ne pourra pas être résorbé dans des délais raisonnables. Et nous devons encore longtemps nous accommoder de délais de fixation anormalement longs : de l'ordre de 9 à 10 mois pour les affaires n'impliquant pas de détenus.

11. S'agissant du nombre d'affaires reçues au parquet général de Bruxelles concernant une procédure devant la chambre des mises en accusation, on observe une hausse de 14 % en 2013 par rapport à 2007⁴. Cette évolution est due surtout à une forte augmentation d'une part de catégorie des affaires concernant la détention préventive et d'autre part de la catégorie concernant les procédures dites « Franchimont ». L'un et l'autre de ces catégories de dossiers représentent respectivement 53% et 23% de l'augmentation totale.

12. Concernant les procédures devant les cours d'assises du ressort, la forte augmentation des dossiers en attente d'être jugés, observée ces dernières années, s'est poursuivie. Alors qu'au début de l'année 2011,

---

⁴ En 2013, 72 % des dossiers soumis à la chambre des mises en accusation concernaient des procédures en français, 28 % en néerlandais.

la situation était déjà qualifiée de catastrophique, avec 17 affaires en souffrance, actuellement pas moins de 33 affaires d'assises attendent d'être jugées. Sur les 33 affaires en attente, 23 mettent en cause des détenus.

L'afflux d'affaires criminelles et la grande complexité de la nouvelle procédure devant la cour d'assises ont nécessité la mise au point d'un planning extrêmement serré, au prix d'importants efforts, tant au niveau du siège que du parquet général. Malgré ces efforts, l'examen de nouveaux dossiers renvoyés aux assises ne peut être programmé qu'à une échéance de plus d'un an.

13. Pour les affaires introduites devant les chambres de la jeunesse de la cour, auprès desquelles la présence du ministère public est légalement requise dans tous les cas, une hausse de 53 % est observée au cours des dix dernières années⁵.

14. Enfin, concernant les procédures devant les chambres civiles de la cour d'appel, l'augmentation du nombre d'affaires communicables au cours de la même période a également été spectaculaire : ce nombre

---

⁵ Des données relatives à ce type d'affaires sont disponibles depuis 2004. En 2013, 69 % des affaires soumises aux chambres de la jeunesse concernaient des procédures en français, 31 % en néerlandais.

est passé d'environ 350 dossiers en 2004 à 830 en 2013, ce qui représente un accroissement de 139%⁶.

15. En résumé : accroissement du nombre d'appels traités en matière correctionnelle ; explosion du nombre d'affaires d'assises ; 14 % d'augmentation de la charge de travail liée aux activités de la chambre des mises en accusation ; + 139 % d'affaires civiles communicables au ministère public ; + 53 % d'affaires soumises aux chambres de la jeunesse...

Waarde leden van de vergadering,

16. Ik had reeds de gelegenheid u n.a.v. mijn plechtige installatie als procureur-generaal mijn voornemen kenbaar te maken om nog dit jaar in het ressort een pool op te richten met gespecialiseerde magistraten van het parket-generaal en de parketten van eerste aanleg om de zware en georganiseerde economische en financiële criminaliteit, fiscale fraude en milieucriminaliteit aan te pakken. De leden van de pool zullen de hen toevertrouwde dossiers integraal zelf behandelen zowel in eerste aanleg als in graad van beroep. Eenzelfde pool zal worden opgericht wat de aanpak van de zware en georganiseerde sociale

---

⁶ En 2013, 71 % des affaires civiles concernaient des procédures en français, 29 % en néerlandais.

fraude betreft, bestaande uit gespecialiseerde magistraten van het auditoraat-generaal en de arbeidsauditoraten.

17. Beide pools zullen voor hun gespecialiseerde onderzoeken voornamelijk een beroep moeten doen op de gespecialiseerde eenheid die binnen de FGP Brussel vanaf 1 oktober 2014 zal worden opgericht ingevolge artikel 105, § 11, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, alsmede op de gemengde multidisciplinaire onderzoeksteams (de zogenaamde MOTEM) of met andere woorden de gezamenlijke teams van gespecialiseerde politieambtenaren en ambtenaren ter beschikking gesteld door de sociale en fiscale administraties.

Bij de oprichting van deze gespecialiseerde eenheden in de gedeconcentreerde gerechtelijke directies van Antwerpen, Brussel, Charleroi/Bergen, Oost-Vlaanderen en Luik, was het uitgangspunt van de Regering dat deze zouden worden versterkt, vooral met de onderzoekscapaciteit van de onderzoekseenheden op centraal niveau die voortaan meer gedeconcentreerd zou worden ingeplant. Deze versterking van de bestaande gespecialiseerde researchcapaciteit bij de FGP Brussel is een *conditio sine qua non* om de gespecialiseerde

eenheden en de magistraten van beide pools toe te laten om met succes kwalitatief hoogstaande strafonderzoeken te kunnen voeren.

Daarnaast zijn er nog enkele andere kritieke succesfactoren waaraan moet worden voldaan, wil men komen tot een efficiënter en eenvoudiger procesverloop en aldus tot een meer succesvolle aanpak van de gerechtelijke achterstand in het domein van de zware en georganiseerde financiële en economische criminaliteit, fiscale en sociale fraude en leefmilieucriminaliteit.

Indien aan deze kritieke succesfactoren wordt voldaan, zal dit tegelijkertijd ook de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit in het algemeen en tegen het terrorisme ten goede komen.

18. Ik denk dan in het bijzonder aan de raadkamer. Is de tijd niet gekomen dat we luidop het voortbestaan van de raadkamer, als rechtsinstantie die vooral instaat voor de controle op de voorlopige hechtenis en de regeling van de rechtspleging, moeten durven in vraag stellen? **Moet de raadkamer niet worden afgeschaft?**

Indien de raadkamer zou worden afgeschaft, zal de tijdswinst in de strafprocedure alvast enorm zijn. Zo bedroeg voor alle zaken samen de

gemiddelde duur van de *regeling van de rechtspleging* voor de raadkamer 80 dagen tussen 2007 en 2012. Voor de financiële zaken liep zij tijdens dezelfde periode op tot 187 dagen en voor de dossiers inzake fiscale fraude zelfs tot 238 dagen. En dat zijn dan nog maar de gemiddelde termijnen. Iedereen weet dat de doorlooptijden voor de raadkamer in de volumineuze en complexe dossiers (en ik denk dan in het bijzonder aan de dossiers inzake financiële en economische criminaliteit, zaken van fiscale en sociale fraude, milieuzaken, maar ook aan groot-banditisme) nog schrijnender zijn en soms zelfs een jaar of meer overschrijden.

Bovendien zou dit ook minder werklast voor de magistraten van de zetel en het parket betekenen: zij zouden immers in deze fase niet meer moeten tussenkomen en zouden aldus met andere opdrachten kunnen worden belast of elders in het parket(-generaal), de rechtbank of het hof van beroep kunnen worden geaffecteerd waar er een dwingende nood is aan magistraten.

19. Zou de afschaffing van de raadkamer leiden tot minder rechtszekerheid en proceswaarborgen voor de burger? Ik denk het niet.

De beslissing over de aanhouding van een beklaagde wordt immers reeds genomen door een *rechter*, met name de onderzoeksrechter. Laat ons dat vooral niet uit het oog verliezen. Het is noodzakelijk dat deze rechterlijke beslissing wordt gecontroleerd door een andere rechtsinstantie, maar het volstaat mijn inziens dat de kamer van inbeschuldigingstelling, waarin 3 raadsheren zetelen, deze controle op zich neemt. Twee rechterlijke instanties (in totaal 4 rechters) – de onderzoeksrechter (1) en de kamer van inbeschuldigingstelling (3) – moeten ruimschoots volstaan om de voorlopige hechtenis en de eerbiediging van de rechten van verdediging in dat kader, te appreciëren.

20. De raadkamer lijkt mij ook in het kader van de regeling van de rechtspleging een overbodige procedurestap. Waarom is het bijvoorbeeld nodig om zowel tijdens het gerechtelijk onderzoek als ter gelegenheid van de regeling van de rechtspleging voor de raadkamer bijkomende onderzoekshandelingen te kunnen vragen? Deze laatste mogelijkheid, waardoor de procedure van de regeling van de rechtspleging wordt geschorst, wordt overigens vaak misbruikt, juist met het oog op het behalen van de verjaring of het overschrijden van de redelijke termijn. Dezelfde bijkomende onderzoekshandelingen worden bovendien vaak nadien op zitting nog eens gevraagd. We moeten de

feiten onder ogen zien: de passage langs de raadkamer in het kader van de regeling van de rechtspleging is op vandaag een ware “flessenhals” geworden die dé vertragende factor in de procedure is en maakt dat een vlotte procesgang reeds halverwege vast slibt.

21. Het debat voor de raadkamer ontaardt vaak in een *proces vóór het proces*. Nochtans houdt de regeling van de rechtspleging uiteindelijk slechts de verwijzing in naar een rechter ten gronde en geen beoordeling van de zaak zelf. Trouwens, in vele gelijkaardige gevallen, waar geen gerechtelijk onderzoek maar een opsporingsonderzoek wordt gevoerd, is dergelijke filter niet voorzien. Het Openbaar Ministerie dagvaardt dan rechtstreeks voor de rechter ten gronde zonder tussenkomst van de onderzoeksgerechten. De geschillen die na het gerechtelijk onderzoek in talloze tussentijdse procedures voor de raadkamer worden uitgevochten, dikwijls dan nog voorlopig want ze worden doorgaans opnieuw opgerakeld voor de rechter ten gronde, komen ingeval van een opsporingsonderzoek pas voor het eerst bij de rechter ten gronde naar boven en die lijkt daar echt wel zijn mannetje te kunnen staan.

In andere landen, zoals Nederland, bestaat de filter van de onderzoeksgerechten niet, ook niet als de rechter-commissaris is

tussengekomen tijdens de onderzoeksfase. Het Openbaar Ministerie beslist er autonoom om al dan niet te dagvaarden voor de vonnisrechter.

Ik bepleit om het Openbaar Ministerie de bevoegdheid te geven om na afsluiting van het gerechtelijk onderzoek door de onderzoeksrechter tot rechtstreekse dagvaarding over te gaan, de zaak buitengerechtelijk af te handelen (met een minnelijke schikking of via een bemiddeling in strafzaken) of de zaak te seponeren.

22. Het verlies in termen van proceswaarborgen verbonden aan een afschaffing van de raadkamer, is zo beperkt, de winst aan tijd, personele middelen en efficiëntie zo groot, dat wij mijn inziens op vandaag die stap moeten durven zetten. Een stap die overigens ook de coherentie van de strafrechtspleging ten goede zou komen met volle vertrouwen in de kamer van inbeschuldigingstelling als controleinstantie voor de voorlopige hechtenis, de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie, de langdurige onderzoeken, de zogenaamde procedures Franchimont, enz. Op de vraag of en in welke mate de kamer van inbeschuldigingstelling op dat ogenblik ook nog een rol te vervullen moet hebben in de zuivering van de nietigheden en onregelmatigheden (artikel 235bis Sv.), dan wel dat

dit uitsluitend en volledig aan de bodemrechter dient toe te komen, zal ik vandaag niet verder ingaan, alhoewel ik daarover uiteraard wel een uitgesproken idee heb. De verschuiving van de zuivering van de nietigheden naar de bodemrechter zou, laten we het daar vandaag bij houden, zeker een opwaardering van de rechter ten gronde betekenen.

23. Un autre facteur de succès critique est selon moi la **nécessité de fixer les délais de dépôt des conclusions et un calendrier des audiences** dans les matières pénales.

On constate trop souvent que la veille de l'audience, voire le jour même, tant la partie civile que le ministère public sont « surpris » par le dépôt de volumineuses conclusions de la défense. Cela donne souvent lieu à la remise de l'affaire ou à des débats superficiels devant le juge du fond, parce que la partie civile et le ministère public n'ont pas eu assez de temps pour en prendre connaissance ou pour formuler une réponse juridique étayée. Une réouverture des débats doit régulièrement être ordonnée à propos de l'un ou l'autre argument juridique – il s'agit souvent de questions préjudicielles à la Cour constitutionnelle proposées à la dernière minute – pour lesquels le tribunal ou la cour souhaite encore connaître l'avis écrit du ministère public.

Je pense que le temps est venu de réfléchir sereinement à fixer dans la loi les délais pour le dépôt des conclusions dans les affaires pénales, afin que les conclusions soient déposées ou échangées au plus tard x jours avant l'audience, si l'on veut que le tribunal ou la cour puisse en tenir compte. Sauf accord entre les parties au procès et le ministère public, ou sauf certaines exceptions prévues par la loi (par exemple, si une partie a découvert une pièce ou un fait nouveau et pertinent qui justifie le dépôt de conclusions complémentaires), les conclusions déposées ou échangées hors délais devraient être d'office écartées des débats. On pourrait s'inspirer ici de l'article 4 du titre préliminaire du Code de procédure pénale ou de l'article 748 du Code judiciaire.

Je plaide pour que ce débat s'ouvre au Parlement.

24. Een volgende kritieke succesfactor is de **nood aan een spijtoptantenregeling**

In 2002 werden verschillende wetten (wet betreffende de anonimiteit van de getuigen, wet betreffende het afnemen van verklaringen met behulp van audiovisuele media, wet betreffende de bescherming van bedreigde getuigen) goedgekeurd om getuigen beter te beschermen in het kader van de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit.

Een wetgevende tekst betreffende een wettelijke regeling voor de medewerkers van het gerecht is er tot op heden nooit gekomen. Gezien de hedendaagse evolutie van bepaalde zwaarwichtige criminaliteitsfenomenen en gezien de grote moeilijkheid voor Justitie om ten aanzien van deze vormen van criminaliteit met behulp van de traditionele opsporings- en vervolgingsmethoden daadwerkelijke en tijdige successen te behalen, ben ik van oordeel dat een spijtoptantenregeling, weze het in uitzonderlijke omstandigheden en onder zeer strikte voorwaarden, mogelijk moet zijn. Ik kan mij daarbij zeker voorstellen dat dit een instrument kan zijn om in bepaalde dossiers van zware en georganiseerde financiële en economische criminaliteit, fiscale en sociale fraude en milieucriminaliteit het verschil te kunnen maken.

Het lijkt mij dat de tijd gekomen is om het parlementair debat hierover te durven aangaan om desgewenst te komen tot een wetgevend initiatief, waarbij de positie en de bescherming wordt geregeld van personen die zelf betrokken zijn bij bepaalde strafbare feiten (die bijvoorbeeld deelnemen of hebben deelgenomen aan een criminele organisatie of een terroristische groep) en derhalve zelf het voorwerp uitmaken van strafvervolging of strafuitvoering maar die in de loop van het justitiële

proces willen meewerken door informatie te verstrekken die nuttig is voor onderzoeksdoeleinden of de bewijsgaring of die ertoe bijdraagt dat de middelen of de opbrengsten van misdrijven aan een criminele organisatie of terroristische groep worden onttrokken. Het moet mogelijk zijn de straf van deze personen, wiens bijdrage in dergelijke gevallen essentieel is, te mildereren of hen bepaalde weloverwogen voordelen toe te kennen.

Het parlement kan daarbij ruimschoots putten uit al het voorbereidend werk dat hierover al is gedaan. Ik denk bijvoorbeeld aan het omvangrijk wetenschappelijk onderzoek door de Universiteit Gent, aan het colloquium dat op 8 en 9 oktober 1998 onder de auspiciën van de minister van Justitie in de Senaat werd gehouden, aan de werkzaamheden van de toenmalige parlementaire onderzoekscommissie naar de georganiseerde criminaliteit in België en aan wetsvoorstellen die hierover reeds werden neergelegd.

25. Un dernier facteur de succès critique que j'aimerais mentionner est la désignation de **juges d'instruction spécialisés**.

L'article 16 de la loi du 25 avril 2014 portant des dispositions diverses en matière de justice (M. B. 14 mai 2014) dispose que le président du

tribunal de première instance désigne un ou plusieurs juges d'instruction qui traitent *prioritairement* des affaires relatives à une infraction aux lois et aux règlements en matière fiscale.

J'estime que cette idée est excellente, mais j'aimerais en même temps formuler trois réflexions:

- Une longue expérience acquise dans des fonctions précédentes avec les juges d'instruction spécialisés en matière du terrorisme m'a appris qu'il faut rester très vigilant afin que les juges d'instructions spécialisés dans certaines matières puissent effectivement traiter les dossiers relevant de leur spécialité par priorité. C'est uniquement de cette manière qu'ils peuvent s'investir pleinement et se spécialiser dans le domaine d'expertise qui leur a été attribué. Si ces juges d'instruction sont trop ou trop souvent de service, s'ils doivent aussi traiter des délits de droit commun et les constitutions de partie civile, ce principe de « priorité » risque d'être rapidement vidé de son sens.
- Ces juges d'instruction devraient aussi pouvoir s'inscrire dans une politique de *management de recherche* dans les enquêtes qui leur sont confiées, avec un plan d'enquête qui contient des objectifs

concrets, ainsi que la manière de les atteindre, les moyens mis à leur disposition et les délais pour réaliser ces objectifs.

- Enfin, pourquoi se limiter uniquement aux affaires fiscales? Je plaide pour que ces juges d'instruction puissent également traiter les affaires de criminalité grave et organisée dans les matières économique, financière et de fraude sociale.

Je formule ces trois réflexions parce que j'aimerais confier les enquêtes des deux pools de magistrats spécialisés dont je vous ai déjà entretenu à ces juges d'instruction lorsque des mesures contraignantes sont nécessaires.

Tot daar, waarde vergadering, enkele kritieke succesfactoren, zowel procedureel als organisatorisch en zowel bij de politiediensten, het Openbaar Ministerie, de onderzoeksrechter als de zetel, die alle samen een efficiëntere en ketengerichte aanpak van de zware en georganiseerde financiële en economische criminaliteit, fiscale en sociale fraude en leefmilieucriminaliteit in het rechtsgebied van Brussel moeten mogelijk maken.

26. Ik eindig, maar niet zonder nog twee punten te vermelden:

- Ten eerste, de strijd tegen de gerechtelijke achterstand en voor een efficiënter en sneller procesverloop vereist niet alleen dat de kaders van de magistraten tijdig en volledig worden ingevuld, maar vooral ook deze van het ondersteunend personeel op de secretariaten van de parketten, de auditoraten, het parket-generaal en het auditoraat-generaal en de griffiers. Het schrijnend gebrek aan voldoende griffiers is momenteel zelfs één van de determinerende factoren waarom geen hoger rendement kan worden bereikt bij de behandeling van zaken ten gronde.

- Ten tweede, de recente gruwelijke feiten gepleegd door de zogenaamde 'Islamitische Staat' en de zogenaamde Syriëstrijders kunnen niemand onberoerd laten. Het is altijd mijn overtuiging geweest dat we hiertegen zeer krachtdadig en met vereende krachten moeten optreden. Om die reden start mijn ambt, in nauwe samenwerking met het federaal parket dat reeds een enorme inspanning in dit domein levert, in het rechtsgebied Brussel het zogenaamde project BELFI op. Ce projet BELFI sera mené par la DR5-FINTER de la police judiciaire fédérale de Bruxelles et vise les ressortissants belges qui ont quitté la Belgique afin de participer au

conflit armé en Syrie et qui bénéficient d'allocations de chômage, d'indemnités du CPAS ou de la mutuelle ou encore d'allocations familiales. La DR5 dénoncera de manière active et systématique les infractions dans un procès-verbal à destination de l'auditeur du travail. L'auditeur pourra ensuite dénoncer les faits aux organismes sociaux concernés, ce qui permettrait non seulement de mettre un terme au paiement d'allocations ou d'indemnités indues, mais aussi de récupérer des indemnités indûment perçues. Le projet vise en même temps des ASBL, bien ciblées, qui ont attiré l'attention des autorités dans le contexte du départ des jeunes belges pour rejoindre les rangs de certains groupes djihadistes en Syrie, et qui ne respectent pas leurs obligations – je pense plus précisément au non-dépôt des bilans, aux bilans qui ne correspondent pas à la réalité, à l'absence de liste des membres ou de compte-rendu des assemblées générales, etc. Les manquements seront dénoncés dans un procès-verbal à destination du procureur du Roi. Un rappel des règles, la désignation d'un administrateur provisoire, une condamnation, voire même une dissolution judiciaire pourraient dès lors être envisagés. Le parquet général et l'auditorat général de Bruxelles coordonneront les efforts des parquets des procureurs du Roi et des auditorats du travail dans ce projet. Les résultats seront

ensuite partagés avec le parquet fédéral qui continue à jouer un rôle primordial dans la lutte contre le terrorisme.

Je vous remercie pour votre attention.

Ik dank u voor uw aandacht.

***

Voor de Koning vorderen wij dat het het Hof moge behagen zijn werkzaamheden voort te zetten in het kader van het gerechtelijk jaar dat heden begint.

Au nom du Roi, nous requérons qu'il plaise à la cour de poursuivre ses travaux durant l'année judiciaire qui commence.